

INVENTARISSEN VAN DE ARCHIEVEN VAN
HET RIJSOPVOEDINGSGESTICHT TE RUISELEDE (1849-1970)
EN VAN
HET PENITENTIAIR LANDBOUWCENTRUM TE RUISELEDE (1926-1986)
MET DAARIN OPGENOMEN DE ARCHIEVEN VAN
DE VERSCHILLENDE INTERNERINGSCENTRA TE KORTRIJK (1944-1947)
EN VAN
HET INTERNERINGSCENTRUM TE MOORSELE (1944)

RIJKSARCHIEF TE BEVEREN

INVENTARISSEN

40

Algemeen Rijksarchief
D/1999/0531/106

Bestelnummer: Publ. 3008

Algemeen Rijksarchief
Ruisbroekstraat 2
1000 Brussel

RIJKSARCHIEF TE BEVEREN

INVENTARISSEN

40

INVENTARISSEN VAN DE ARCHIEVEN VAN
HET RIKSOPVOEDINGSGESTICHT TE RUISELEDE (1849-1970)
EN VAN
HET PENITENTIAIR LANDBOUWCENTRUM TE RUISELEDE (1926-1986)
MET DAARIN OPGENOMEN DE ARCHIEVEN VAN
DE VERSCHILLENDE INTERNERINGSCENTRA TE KORTRIJK (1944-1947)
EN VAN
HET INTERNERINGSCENTRUM TE MOORSELE (1944)

door

Johan BUYCK

Brussel
1999

INHOUDSOPGAVE

LIJST VAN AFKORTINGEN	7
LIJST VAN GECITEERDE BRONNEN EN WERKEN	9
INLEIDING	13
I. DE INSTELLINGEN	13
A. Het rijksopvoedingsgesticht te Ruselede	13
B. Het penitentiair landbouwcentrum te Ruselede	15
C. De interneringscentra te Kortrijk	16
D. Het interneringscentrum te Moorsele	17
II. DE ARCHIEVEN EN DE ARCHIEFBEWERKING	17
A. Het rijksopvoedingsgesticht te Ruselede	17
B. Het penitentiair landbouwcentrum te Ruselede en de interneringscentra te Kortrijk en te Moorsele	18
III. GEBRUIKSAANWIJZING	19
A. Zoekwijzer	19
1. Het rijksopvoedingsgesticht te Ruselede	19
2. Het penitentiair landbouwcentrum te Ruselede	19
3. De interneringscentra te Kortrijk en te Moorsele	19
B. Openbaarheid	19
IV. TOT SLOT	20
 INVENTARIS VAN HET RIJKSOPVOEDINGSGESTICHT TE RUISELEDE (1849-1970)	21
A. ARCHIEF VAN DE DIRECTIE	22
1. Algemeen	22
a. Briefwisseling	22
b. Omzendbrieven en onderrichtingen	22
c. Periodieke verslaggeving	23
d. Stukken betreffende de organisatie	24
2. Personeel	25
a. Algemeen	25
b. Vergoedingen en voordelen in natura	26
3. Gebouwen	26
4. Financieel beheer	27
5. Materieel beheer	27
6. Toezicht op de delinquenten	28
7. Penitentiaire arbeid	30
B. ARCHIEF VAN DE STRAFINRICHTING	30
1. Algemeen	30
2. Stukken betreffende de in- en uitschrijving van delinquenten	30
a. Mannelijke delinquenten	30
b. Vrouwelijke delinquenten	31

6 - Inhoudsopgave

3.	Stukken betreffende de vrijlating van delinquenten	31
4.	Stukken betreffende overleden delinquenten	32
5.	Opsluitingsdossiers	32
C.	ARCHIEF VAN DE DIENST BOEKHOUDING	32
1.	Kasbeheer	32
2.	Beheer van de inkomsten en uitgaven	32
a.	Algemeen	32
b.	Beheer van de onderhouds- en verblijfskosten van de delinquenten	33
c.	Beheer van het loon en de vergoedingen van het personeel	34
d.	Beheer van het loon en de uitgaven van de delinquenten	34
D.	ARCHIEF VAN DE MEDISCHE DIENST	34
E.	ARCHIEF VAN DE EDUCATIEVE DIENST	35
1.	Gevangenischool	35
2.	Bibliotheek	35
3.	Recreatie	36
F.	VERZAMELING-DRUKWERKEN	36

INVENTARIS VAN HET PENITENTIAIR LANDBOUWCENTRUM TE RUISELEDE (1926-1986) 39

A.	ARCHIEF VAN DE DIRECTIE	40
1.	Algemeen beheer	40
a.	Inkomende en uitgaande brieven	40
b.	Omzendbrieven, onderrichtingen en dienstorders	40
c.	Verslaggeving	41
2.	Personeel	41
a.	Algemeen	41
b.	Lonen	41
c.	Sociale Zekerheid	41
3.	Gebouwen	41
4.	Materieel beheer	41
5.	Toezicht op de gedetineerden	42
B.	ARCHIEF VAN DE STRAFINRICHTING	42
1.	Algemeen	42
2.	Arresthuis	42
3.	Strafhuis	42
4.	Bedelaarsgesticht en toevluchtshuis	43
C.	ARCHIEF VAN DE DIENST BOEKHOUDING	43
1.	Rekenplichtige van het penitentiair landbouwcentrum	43
2.	Rekenplichtige van het landbouwbedrijf (hoeve)	44
D.	ARCHIEF VAN DE EDUCATIEVE EN SOCIALE DIENST	44
E.	ARCHIEF VAN DE MEDISCHE DIENST	44

LIJST VAN AFKORTINGEN

A.P.L.C.	Archief van het penitentiair landbouwcentrum te Ruiselede
A.R.	Algemeen Reglement van 30 september 1905 ¹
A.R.O.G.	Archief van het rijksopvoedingsgesticht te Ruiselede
A.R.W.K.	Archief van de Rijksweldadigheidskolonies
Bull. Strafinr.	Bulletin van het Bestuur (van de) Strafinrichtingen. Bulletin de l'Administration pénitentiaire
dln.	Delen
G.B.J.	Gemeenschapsinstelling Bijzondere Jeugdzorg
I.C.	Interneringscentrum
K.B.	Koninklijk Besluit
M.B.	Ministerieel Besluit
M.J.	Minister van Justitie
omz. D.G.	Omzendbrief van de directeur-generaal van het Bestuur Strafinrichtingen
omz. M.J.	Omzendbrief van de minister van Justitie
Pasin.	Pasinomie belge
P.L.C.	Penitentiair Landbouwcentrum
R.A.B.	Rijksarchief Beveren
R.A.Br.	Rijksarchief Brugge
R.B. 1865	Reglement betreffende de gevangenisboekhouding (omzendbrief van de Minister van Justitie van 14 februari 1865) ²
R.B. 1891	Reglement betreffende de gevangenisboekhouding (M.B. van 23 september 1891, ingevoerd op 8 december 1891 ³)
R.B. 1906	Reglement betreffende de gevangenisboekhouding (M.B. van 15 mei 1906 ⁴)
Rec.	Recueil des circulaires, instructions et autres actes émanés du Ministère de la Justice ou relatifs à ce département / Verzameling van omzendbrieven, dienstvoorschriften en andere bescheiden door het Ministerie van Justitie uitgegeven of dit departement betreffende, 1795-1973
R.O.G.	Rijksopvoedingsgesticht
R.W.K.	Rijksweldadigheidskolonies
z.d.	zonder datum

¹ *Règlement général des prisons (Ministère de la Justice)*, Brussel, Belgisch Staatsblad, 1905, 144 p. Zie verder het formulierboek *Formules relatives au service des prisons (Ministère de la Justice)*, Brussel, Belgisch Staatsblad, 1906, 761 p.

² Cf. *Comptabilité. Règlement* (Ministère de la Justice. Administration des Prisons), Brussel, Weissenbruch, 1865, 338 p.

³ *Rec.*, 1891, p. 350-381 en *Service de comptabilité. Règlement relatif à l'exécution de la loi du 15 mai 1846 basé sur les arrêtés royaux: 1° du 14 février 1865, instituant les comptables des prisons; 2° du 10 décembre 1868, réglant la gestion des deniers (recettes et dépenses); 3° du 6 décembre 1853, réglant la gestion des matières; 4° du 26 mars 1858, réglant la gestion du mobilier fourni par l'État (Ministère de la Justice. Administration des prisons)*, Brussel, A. Lesigne, 1891, vooral p. 85-318 ("nomenclature des modèles").

⁴ *Rec.*, 1906, p. 418-474 en *Instructions relatives au service des prisons (Ministère de la Justice)*, Brussel, Belgisch Staatsblad, 1906, p. 83-138.

De gebruiker van deze inventaris dient de stukken
aan te vragen als:

ROG Ruiselede 1992, nr. ...

PLC Ruiselede 1999, nr. ...

"ROG Ruiselede 1992" staat voor
het archiefbestand

rijksopvoedingsgesticht
te Ruiselede, overdracht 1992

"PLC Ruiselede 1999" staat voor
het archiefbestand
penitentiair landbouwcentrum te Ruiselede,
overdracht 1999

LIJST VAN GECITEERDE BRONNEN EN WERKEN

BAERT J. en BUYCK J., *Inventaris van het archief van het interneringscentrum te Sint-Kruis (1944-1951) met daarin opgenomen het archief van het interneringscentrum te Oostduinkerke (1944-1945) (Rijksarchief te Beveren. Inventarissen 33)*, Brussel, Algemeen Rijksarchief, 1999.

BAERT J. en BUYCK J., *Inventarissen van het archief van het interneringscentrum te Gent (1944-1946) en van het interneringscentrum te Lokeren (1942-1948) (Rijksarchief te Beveren. Inventarissen 34)*, Brussel, Algemeen Rijksarchief, 1999.

BALLEGEER J., *Repressie en interneringskampen in Kortrijk (1944-1947)*, Volksunie Kortrijk, Kortrijk, 1995, 104 p.

BUYCK J., BAERT J. en ELSLANDER S., *Inventarissen van de archieven van de gevangenis te Brugge (1794-1966) en van de gevangenis te Sint-Andries-Brugge (1870-1967) (Rijksarchief te Beveren. Inventarissen)*, Brussel, Algemeen Rijksarchief, 1999.

BUYCK J. en RZOSKA B., *Inventarissen van het archief van de Penitentiaire Mijncentra (1941-1951), van het Interneringscentrum Genk-Waterschei (1944-1945) en van het Interneringscentrum Genk-Zwartberg (1944) (Rijksarchief te Beveren. Inventarissen 22)*, Brussel, Algemeen Rijksarchief, 1998.

BUYCK J. en VELLE K., *Inventaris van het archief van de rijksweldadigheidskolonies Hoogstraten-Merksplas-Rekem-Wortel (1810-1980) (Rijksarchief te Beveren. Inventarissen 27)*, Brussel, Algemeen Rijksarchief, 1998, 150 p.

CAERELS L., *Herinneringen uit mijn kinder- en jeugdijaren. Deel I Tot aan de bezetting in 1914*, in: *Oud Ruyselede*, 1994, 2, p. 43-56.

CAERELS L., *Herinneringen uit mijn kinder- en jeugdijaren. Deel II Bezet gebied 1914-1918*, in: *Oud Ruyselede*, 1994, 3, p. 111-120.

CHRISTIAENS J., *De geboorte van de jeugddelinquent (België, 1830-1930)*, Brussel, VUBPRESS, 1999, 430 p. (Criminologische studies 1)

COPPENS H., *Archiefterminologie. Archieftermen voor gebruik in het rijksarchief*, Brussel, Algemeen Rijksarchief, 1999 (Miscellanea Archivistica Manuale 5).

DEGUFFROY G., *Het kerkhof van Sint-Pietersveld*, in: *Oud Ruyselede*, 1985, 1, p. 35-43.

DELANGHE M., *Van de stichting in 1849 tot 1965*, in: *Wreeck geen quaedt, maer dwing tot goed. Het Sint-Pietersveld, kruispunt van historische en maatschappelijke ontwikkelingen in Vlaanderen*, Ruiselede, "De Zande" Gemeenschapsinstelling voor Bijzondere Jeugdbijstand, 1999, p. 73-98.

10 - Lijst van geciteerde bronnen en werken

DELACOLETTE, *Contribution à l'histoire de la protection de l'enfance en Belgique*, 2 dln., Merksplas, Administratieve drukkerij, 1947, 129 + 77 p.

De penitenciaire landbouwcentra van Ruiselede en St.-Hubert, in: *Bull. Strafinr.*, XV, 1961, 4, p. 313-329.

DEPREDOMME J., *Luchtfoto van Sint-Pietersveld*, in: *Oud Ruysselede*, 1986, 2, p. 123-124.

DE WITTE A. en MUYLLE H., *Inventaris van het archief van de gevangenis van Gent*, in: *Inventarissen van gevangenisarchieven*, Brussel, Algemeen Rijksarchief, 1981, p. 23-168.

Een school verdwijnt ... Een school verschijnt ..., Merksplas, Heemkundekring MARCBLAS, 1995, 384 p.

GRYSPEERT I., *Van Rijksopvoedingsgesticht tot Gemeenschapsinstelling, 1965-1999*, in: *Wreeck geen quaedt, maer dwing tot goed. Het Sint-Pietersveld, kruispunt van historische en maatschappelijke ontwikkelingen in Vlaanderen*, Ruiselede, "De Zande" Gemeenschapsinstelling voor Bijzondere Jeugdbijstand, 1999, p. 141-157.

HASQUIN H., *Gemeenten van België. Geschiedkundig en administratief-geografisch woordenboek. 4. Wallonië. Lig-Z.*, Brussel, Gemeentekrediet van België, 1981.

NYS V., *Bouwhistorische studie van het gebouwencomplex "De Zande"*, in: *Wreeck geen quaedt, maer dwing tot goed. Het Sint-Pietersveld, kruispunt van historische en maatschappelijke ontwikkelingen in Vlaanderen*, Ruiselede, "De Zande" Gemeenschapsinstelling voor Bijzondere Jeugdbijstand, 1999, p. 47-70.

Rijksopvoedingsgesticht Personeel 1942, in: *Oud Ruysselede*, 1997, 1, p. 19-21.

RZOSKA B., *Zij komen allen aan de beurt, de zwarten. Het kamp van Lokeren*, Leuven, Davidsfonds i.s.m. Stad Lokeren, 1999.

RZOSKA B. en VELLE K., *Inventarissen van de archieven van diverse strafinrichtingen uit de provincies Antwerpen, Limburg en Brabant (20ste eeuw) (Rijksarchief te Beveren. Toegangen in beperkte oplage, 22)*, Brussel, Algemeen Rijksarchief, 1997.

STOCK R., *De leefwereld van Sint-Pietersveld tussen 1900-1914*, in: *Oud Ruysselede*, 1986, 2, p. 125-134.

STOCK R., *Momentopnamen, 1849-1925*, in: *Wreeck geen quaedt, maer dwing tot goed. Het Sint-Pietersveld, kruispunt van historische en maatschappelijke ontwikkelingen in Vlaanderen*, Ruiselede, "De Zande" Gemeenschapsinstelling voor Bijzondere Jeugdbijstand, 1999, p. 99-140.

STOCK R., *Ons paradijs in de storm: Het Sint-Pietersveld 1914-1916*, in: *Oud Ruysselede*, 1989, 1, p. 33-44.

STOCK R., *Ons paradijs in de storm: Het Sint-Pietersveld 1917-1919*, in: *Oud Ruysselede*, 1989, 3, p. 132-142.

VANBOSSELE J., *Kortrijk tijdens de tweede wereldoorlog. Kroniek naar het dagboek van dokter Robert Mattelaer. Deel III*, Kortrijk, Drukkerij-Uitgeverij Groeninghe n.v., 1988, 304 p.

VANDENABEELE T., *Waar De Zande de mosterd haalde*, in: *Krant van West-Vlaanderen*, 20 augustus 1999, p. 9.

VANDEPITTE P. (red.), *Wreeck geen quaedt, maer dwing tot goed. Het Sint-Pietersveld, kruispunt van historische en maatschappelijke ontwikkelingen in Vlaanderen. 150 jaar Gemeenschapsinstelling Bijzondere Jeugdbijstand in Ruiselede 1849-1999*, Ruiselede, "De Zande" Gemeenschapsinstelling voor Bijzondere Jeugdbijstand, 1999, 160 p.

VAN EXTERGEM M., *Het penitentiair landbouwcentrum Ruiselede*, in: *Bull. Strafinr.*, 1975, p. 369-390.

V.D.S.R., *Meer dan de moeite waard*, in: *De Weekbode*, 20 augustus 1999, p. 23.

VELLE K., *Inventarissen van het archief van het interneringscentrum en van de hulpgevangenis te Leuven (1808-1986)* (Rijksarchief te Beveren. Inventarissen, 19), Brussel, Algemeen Rijksarchief, 1998.

INLEIDING

I. DE INSTELLINGEN

Deze inventaris heeft betrekking op verschillende archiefvormers: het rijksopvoedingsgesticht te Ruiselede, het penitentiair landbouwcentrum te Ruiselede, de verschillende Kortrijkse interneringscentra en het interneringscentrum te Moorsele.

A. Het rijksopvoedingsgesticht te Ruiselede¹

In uitvoering van de Wet van 3 april 1848 werd in 1849 te Ruiselede de eerste "heropvoedingsschool" voor jongens en meisjes opgericht². De penitentiaire instelling nam haar intrek in de gebouwen van een suikerfabriek gelegen op het Sint-Pietersveld³. Op het bijna 127 ha grote terrein was er ook een boerderij met landerijen gevestigd. Op 5 april 1849 werden de eerste 40 gedetineerden in de instelling opgenomen. De mannelijke gedetineerden werden tewerkgesteld op de boerderij, terwijl de meisjes arbeid verrichtten in de confectieateliers en de wasserij. In 1856 werd de instelling uitgebreid met een gasthuis ("hotellerie") en een brouwerij⁴. De constante toename van het aantal gedetineerden bracht de directie ertoe twee *succersalen* (bijhuizen) op te richten. De eerste succersale werd in 1852 te Beernem geopend⁵. In deze instelling werden kinderen van twee tot zeven jaar, delinquente en geestelijk verwaarloosde meisjes opgenomen. De tweede succersale werd opgericht te Wingene. In deze gemeente konden de delinquenten een opleiding tot matroos volgen. Toen de bevolking te Ruiselede bleef toenemen werd bij K.B. van 30 juli 1880 ook in Rekem een bijhuis geopend⁶. In deze laatste instelling was er ook plaatsgebrek. Ze werd naar de landbouwkolonie te Merksplas overgeheveld. Het bijhuis voor jeugdige bedelaars en landlopers te Merksplas opende haar deuren op

¹ De instellingsgeschiedenis van het rijksopvoedingsgesticht is grotendeels gebaseerd op DELANGHE M., *Van de stichting in 1849 tot 1965*, p. 73-98 en GRYSPEERT I., *Van Rijksopvoedingsgesticht tot Gemeenschapsinstelling, 1965-1999*, p. 141-157.

² In verband met gelijkaardige initiatieven in West-Europa zie verder VANDENABEELE T., *Waar De Zande de mosterd haalde*, in: *Krant van West-Vlaanderen*, 20 augustus 1999 en CHRISTIAENS J., *De geboorte*, p. 151-152 en de uitgebreide bibliografie.

³ In verband met de gebouwen van de instelling zie verder NYS V., *Bouwhistorische studie van het gebouwencomplex "De Zande"*, p. 47-70.

⁴ In verband met de aanbouw van het gasthuis en de brouwerij zie verder R.A.B., *A.R.O.G.*, nr. 79: dit pak bevat o.a. een blauwdruk met daarop de voorgevel, een doorsnede van de brouwerij en een grondplan van het gasthof en de brouwerij.

⁵ CHRISTIAENS J., *De geboorte*, p. 191.

⁶ *Rec.*, 1879-1880, p. 738 en BUYCK J. en VELLE K., *Inventaris*, p. 21.

15 juli 1883. De minimum-leeftijdsgrens werd vastgesteld op 15 jaar⁷. Het bijhuis te Merksplas bleef bestaan tot 1890.

Op 31 december 1885 werd er een naamsverandering doorgevoerd. Voortaan droeg de instelling de titel van "landbouwschool". Ook de uitvoering van de Wet van 27 november 1891 betreffende de beteugeling van landloperij en bedelarij⁸ bracht een aantal wijzigingen met zich mee. Vooreerst kreeg de instelling de titel van "rijksweldadigheidsschool". Daarnaast werden andere categorieën gedetineerden in de instelling opgenomen. Hierdoor was er een stijgende toename van het aantal delinquenten. De bevolking van de succersale te Wingene liep echter terug. De delinquenten van de instelling te Wingene werden in 1891 naar Ruiselede overgebracht en de jongeren tussen 4 en 11 jaar uit Ruiselede werden op hun beurt naar Wingene overgebracht⁹.

Eind 1917 besliste de bezettende overheid de gebouwen te ontruimen¹⁰. De gedetineerden en het personeel werden naar andere penitentiaire instellingen overgebracht: de gedetineerden van Ruiselede naar de Rijksweldadigheidsskolonie te Merksplas¹¹, de gedetineerden van Wingene naar Mol¹² en de meisjes uit het bijhuis te Beernem naar Namen. De gebouwen werden ingenomen door bezettende troepen¹³. Tijdens de maanden april en mei 1919 kwamen de te Merksplas verblijvende gedetineerden terug¹⁴.

Op 31 maart 1921 werd opnieuw een naamsverandering doorgevoerd: "rijksheropvoedingsgesticht"¹⁵. In 1926 werd de instelling te Beernem voor vrouwelijke gedetineerden opgeheven. Net voor de Tweede Wereldoorlog werd voorgesteld de instelling tot een interneringscentrum om te vormen. Het voorstel werd echter nooit uitgevoerd¹⁶. Tijdens de oorlog werden delinquenten van Mol en Saint-Hubert naar Ruiselede overgebracht¹⁷. De uitvoering van de Wet van 8 april 1965 bracht een reorganisatie van de verschillende penitentiaire instellingen voor minderjarigen met zich mee. De gedetineerden die na een observatietermijn te Mol naar Ruiselede verhuisden verbleven er onder een half-open regime. Nadien werd er gekozen voor een regionale aanpak. De minderjarige gedetineerden uit Oost- en West-Vlaanderen werden naar Ruiselede overgebracht. De jongens uit de andere Vlaamse provincies werden naar Mol gezonden. Zodoende ontstonden in Vlaanderen twee penitentiaire inrichtingen met eenzelfde takenpakket. In uitvoering van de staatshervorming van 1988 werden de rijksopvoedingsgestichten onder de bevoegdheid van de Vlaamse gemeenschap geplaatst. Op 18 oktober 1989 kreeg de instelling te Ruiselede dan ook een nieuwe naam die ze heden nog draagt: *Gemeenschapinstelling voor Bijzondere Jeugdbijstand "De Zande"*.

⁷ DELACOLLETTEE., *Contribution*, dl. II, p. 74; omz. M.J. van 23 juni 1883 (*Rec.*, 1883-1884, p. 225) en BUYCK J. en VELLE K., *Inventaris*, p. 21. In verband met het archief van dit bijhuis te Merksplas zie: R.A.B., *A.R.W.K.*, nrs. 4249-4296.

⁸ In verband met de Wet van 27 november 1891 zie verder ook BUYCK J. en VELLE K., *Inventaris*, p. 21-22.

⁹ In verband met de succersale te Wingene zie verder R.A.B., *A.R.O.G.*, nr. 46.

¹⁰ R.A.B., *A.R.W.K.*, 2434, Brief van de bestuurder van de rijksweldadigheidsschool te Ruiselede aan de bestuurder van de R.W.K., 3 december 1917. In verband met de Duitse bezetting in de periode 1914-1918 zie STOCK R., *Ons paradijs in de storm: Het Sint-Pietersveld 1914-1916*, in: *Oud Ruysselede*, 1989, 1, p. 33-44, STOCK R., *Ons paradijs in de storm: Het Sint-Pietersveld 1917-1919*, in: *Oud Ruysselede*, 1989, 3, p. 132-142 en CAERELS L., *Herinneringen uit mijn kinder- en jeugdijaren. Deel II Bezet gebied 1914-1918*, in: *Oud Ruysselede*, 1994, 3, p. 111-120.

¹¹ In verband met het verblijf van de Ruiseleedse gedetineerden te Merksplas zie verder *Een school verdwijnt ... Een school verschijnt ...*, 1995; R.A.B., *A.R.W.K.*, nr. 2434 en R.A.B., *A.R.O.G.*, nr. 50.

¹² In verband met het overbrengen van leerlingen uit Ruiselede naar Mol zie verder R.A.B., *A.R.O.G.*, nr. 48.

¹³ R.A.B., *A.R.O.G.*, nr. 27, Jaarverslag 1933, *Algemeene Beschouwingen*.

¹⁴ R.A.B., *A.R.W.K.*, nr. 2434, Brief van de directeur van de rijksweldadigheidsschool te Ruiselede-Beernem aan de directeur van de R.W.K. te Merksplas, 7 mei 1919 en brief van het Nationaal Comité voor Hulp en Voeding aan de directeur van de R.W.K. te Merksplas, 9 april 1919.

¹⁵ R.A.B., *A.R.O.G.*, nr. 19, Jaarverslag 1922-1923.

¹⁶ In verband met het I.C. te Ruiselede zie verder R.A.B., *A.R.O.G.*, nr. 47 en R.A.B., *A.R.W.K.*, nr. 2430.

¹⁷ In verband met het overbrengen van leerlingen van Mol en Saint-Hubert naar Ruiselede zie verder R.A.B., *A.R.O.G.*, nr. 50.

B. Het penitentiair landbouwcentrum te Ruiselede¹⁸

In uitvoering van art. 2 van de Wet van 30 december 1922 werden de landbouwexploitaties van de penitentiaire instellingen te Ruiselede-Beernem, Mol en Merksplas omgevormd tot financieel autonome instellingen. De landbouwexploitatie te Ruiselede-Beernem ontving 220.000 fr. startkapitaal. Vier personeelsleden van het naburige rijksopvoedingsgesticht werden in dienst genomen door het zelfstandige landbouwbedrijf¹⁹. Deze organisatorische verandering kon echter niet verhelpen dat de boerderij in verval geraakte.

Hierin kwam eind 1934 verandering. Op 7 november besliste het Ministerie van Justitie om een aantal kolonisten van de rijksweldadigheidskolonie te Merksplas²⁰ naar de landbouwexploitatie over te brengen²¹. Deze kolonisten namen hun intrek in de gebouwen waar voorheen de burelen en de magazijnen waren ondergebracht. Deze gebouwen werden door het rijksopvoedingsgesticht afgestaan²². Een tweetal weken later verbleven er reeds kolonisten te Ruiselede. Zij moesten de hoeve en de werkhuizen opnieuw optimaal laten functioneren²³. Met het M.B. van 13 juni 1935 werd de samenwerking nog verdergezet. De bestuurder van de Rijksweldadigheidskolonies te Merksplas werd verantwoordelijk voor de penitentiaire landbouwhoeven van Saint-Hubert en Ruiselede. Deze twee instellingen werden een onderdeel van de rijksweldadigheidskolonies "onder het regiem van een gemeenschappelyk kassabeheer"²⁴. Hierdoor konden kolonisten van de rijksweldadigheidskolonies worden overgebracht naar de landexploitaties om er arbeid te verrichten. Dit had een positieve invloed op de werking van de beide instellingen. In 1941 werd de instelling aangeduid om primaire correctionele veroordeelden, die de besluiten betreffende de voedselvoorziening in bezet België niet hadden nageleefd, op te vangen. Naar alle waarschijnlijkheid werden deze gedetineerden overgebracht van de gevangenen te Brugge²⁵ en te Gent²⁶.

Wegens de oorlogsomstandigheden was de instelling begin september 1944 volledig ontruimd. De gedetineerden werden voorlopig vrijgelaten²⁷. De personeelsleden van het landbouwbedrijf deden in 1945 en 1946 voor de landbouwexploitatie een beroep op minderjarige politieke gevangenen van het rijksopvoedingsgesticht te Ruiselede²⁸. Vanaf 5 mei 1947 kwamen er opnieuw volwassen gedetineerden naar het P.L.C. Deze gedetineerden waren afkomstig uit de interneringscentra²⁹ te Kortrijk ("De Wikings")³⁰, te Leopoldsburg (Beverloo)³¹, te Lokeren³² en te Sint-Kruis-Brugge³³.

¹⁸ De instellingsgeschiedenis van het P.L.C. is grotendeels gebaseerd op *De penitentiaire landbouwcentra van Ruiselede en St.-Hubert*, p. 313-329 en VAN EXTERGEM M., *Het penitentiair landbouwcentrum Ruiselede*, p. 369-390.

¹⁹ Pasin., 30 december 1922, p. 531-536 en R.A.B., *A.R.O.G.*, nr. 19, Jaarverslag 1922-1923.

²⁰ In verband met de R.W.K. te Merksplas zie verder BUYCK J. en VELLE K., *Inventaris*, 1998.

²¹ R.A.B., *A.R.W.K.*, nr. 2430, Brief van het Ministerie van Justitie aan de bestuurder van de R.W.K. te Merksplas, 7 november 1934.

²² R.A.B., *R.O.G.*, nr. 30, Jaarverslag 1934: *Inrichting eener sectie voor kolonisten van Merksplas te Ruiselede op 15 November 1934*.

²³ R.A.B., *A.R.W.K.*, nr. 2430, Brief van de landbouwingenieur van het landbouwbedrijf te Ruiselede aan de bestuurder van de R.W.K. te Merksplas, 21 november 1934.

²⁴ R.A.B., *A.R.W.K.*, nr. 2433, M.B. van 13 juni 1935 en nr. 2430, Brief van het Ministerie van Justitie aan de bestuurder van de R.W.K., 21 maart 1940 en BUYCK J. en VELLE K., *Inventaris*, p. 28.

²⁵ In verband met de Brugse gevangenis zie verder BUYCK J., BAERT J. en ELSLANDER S., *Inventarissen*, 1999.

²⁶ R.A.B., *A.R.W.K.*, nr. 2430, Brief van het Ministerie van Justitie aan de bestuurder van de R.W.K. te Merksplas, 29 mei 1941. In verband met de Gentse gevangenis zie verder: DEWITTE A. en MUYLLE H., *Inventaris*, 1981.

²⁷ R.A.B., *A.P.L.C.*, nr. 2, Brief van de ingenieur van het P.L.C. te Ruiselede aan het Ministerie van Justitie, 6 april 1945 en nr. 45, Rol van het strafhuis.

²⁸ R.A.B., *A.P.L.C.*, nr. 2, Minuten van uitgaande brieven van de ingenieur-bedrijfleider van het P.L.C. te Ruiselede aan het ministerie van Justitie, 24 juli 1945 en 30 december 1946.

²⁹ R.A.B., *A.P.L.C.*, nr. 45, Rol van het strafhuis.

³⁰ Zie verder de instellingsgeschiedenis van de Kortrijkse interneringscentra.

³¹ In verband met het I.C. te Leopoldsburg zie verder BUYCK J. en RZOSKA B., *Inventaris*, 1998.

³² In verband met het I.C. te Lokeren zie verder BAERT J. en BUYCK J., *Inventarissen ... Lokeren*, 1999 en RZOSKA B., *Zij komen allen aan de beurt, de zwarten. Het kamp van Lokeren*, 1999.

Op die manier ontstonden twee afdelingen: enerzijds het penitentiair landbouwcentrum en anderzijds het rijkslandbouwbedrijf³⁴.

Met ingang van 1 januari 1952 werd de landbouwexploitatie beschouwd als een "penitentiare landbouwinrichting 4de klasse"³⁵. De instelling had een capaciteit van 40 gedetineerden. De te Ruiselede verblijvende gedetineerden waren volwassen primair veroordeelden die oorspronkelijk te Hoei, te Hoogstraten, te Leuven (Hulpgevangenis)³⁶, te Namen, of te Sint-Gilles verbleven. De gedetineerden die voor landarbeid in aanmerking kwamen of er zelf om vroegen werden naar Ruiselede overgebracht. Er konden evenwel ook gedetineerden uit andere penitentiare instellingen worden overgeplaatst. Deze werden door de directeur van de desbetreffende instelling aangeduid en moesten voldoen aan een tweetal voorwaarden: nog minder dan 9 maanden moeten uitzitten en geschikt zijn voor het leven op de landbouwinstelling³⁷. De verschillende staatsvormingen hadden geen gevolgen voor het P.L.C. Deze instelling bleef ressorteren onder het Ministerie van Justitie³⁸.

C. De interneringscentra te Kortrijk³⁹

Onmiddellijk na de bevrijding door de geallieerde troepen in september 1944 gingen te Kortrijk een aantal voorlopige interneringscentra (gevangenissssen voor al dan niet vermeende incivieken) open. Er was vooreerst een gevangenis in het klooster van de Zusters Karmelietessen die de naam *De Kring* droeg. In deze gevangenis werden, naast de gevangenen van gemeen recht, zowel mannelijke als vrouwelijke incivieken opgesloten. De vrijzinnige school in de Lekkerbeetstraat deed ook dienst als hospitaal voor mannelijke incivieken. In de Stedelijke Academie aan de Houtmarkt was een derde gevangenis gevestigd. De mannelijke incivieken van het zuiden van West-Vlaanderen werden in dit interneringscentrum opgesloten. Er werd echter koortsachtig gewerkt om zowel de vrouwelijke als de mannelijke incivieken in één interneringscentrum op te sluiten.

Het interneringscentrum voor vrouwen werd ingericht in de gebouwen van de Congregatie van Groeninge. Dit centrum kreeg de naam *Het Fort*. De incivieke vrouwen die in "De Kring" verbleven werden in januari 1945 naar het nieuwe interneringscentrum overgebracht. Bij M.B. van 6 november 1945 werd beslist het interneringscentrum "Het Fort" op 31 december 1945 af te schaffen⁴⁰. De laatste incivieken verlieten de gebouwen op 22 december.

Voor het interneringscentrum voor mannen viel de keuze op de terreinen en gebouwen van de *Wikings*-, *Kano*- en *Ruitersklub*. De gebouwen werden aangepast om gevangenen op te vangen. Het interneringscentrum *De Wikings* ontving de eerste incivieken eind november 1944. Wat later werden de incivieken opgesloten in interneringscentra in de Kortrijkse randgemeenten⁴¹ en de incivieken van

³³ In verband met het I.C. te Sint-Kruis-Brugge zie verder BAERT J. en BUYCK J., *Inventaris ... Sint-Kruis*, 1999.

³⁴ R.A.B., *A.P.L.C.*, nr. 2, Brief van de ingenieur-bedrijfsleider van het Rijkslandbouwbedrijf te Ruiselede aan het Ministerie van Justitie, 17 december 1947.

³⁵ *Rec.*, 1952, p. 32-33 en M.O. betreffende de classificatie van strafinrichtingen, in: *Bull. Strafinr.*, VI, 1952, 3, p. 85.

³⁶ In verband met de hulpgevangenis te Leuven zie verder VELLE K., *Inventaris*, 1998.

³⁷ M.O. betreffende de classificatie van de gedetineerden, in: *Bull. Strafinr.*, V, 1951, 5, p. 248.

M.O. betreffende de classificatie van de gedetineerden, in: *Bull. Strafinr.*, XVI, 1962, 4, p. 254-255.

³⁸ GRYSPEERT I., *Van Rijksopvoedingsgesticht tot Gemeenschapsinstelling*, p. 148.

³⁹ De instellingsgeschiedenis van de Kortrijkse interneringscentra is grotendeels gebaseerd op BALLEGEER J., *Repressie*, 1995.

⁴⁰ R.A.B., *A.P.L.C.*, nr. 4, Dienstbevel nr. 26.

⁴¹ Tijdens het institutioneel onderzoek aangaande de Kortrijkse interneringscentra werd een kleine enquête gehouden bij een aantal gemeenten uit het arrondissement Kortrijk om een overzicht te krijgen in welke gemeenten na de geallieerde bevrijding een interneringscentrum werd opgericht. Uit de enquêteformulieren die ons bereikten voor het afsluiten van deze inventaris bleek dat er te Avelgem een interneringscentrum bestond dat werd gecontroleerd door de verzetsorganisatie "Onafhankelijkheidsfront". Uit dit centrum werden nadien een aantal personen overgebracht naar het interneringscentrum opgericht in het "Kasteel" van Tiegem. Dit interneringscentrum werd bewaakt door leden van een andere verzetsorganisatie, nl. "Geheim Belgisch Leger".

het arrondissement Kortrijk die in het interneringscentrum te Sint-Kruis-Brugge⁴² verbleven naar "De Wikings" overgebracht. Bij omz. M.J. van 11 februari 1946 werd bepaald dat alle gearresteerden die in het interneringscentrum verbleven en werden veroordeeld tot een strafduur van meer dan 20 jaar naar de gevangenis te Kortrijk moesten worden overgebracht⁴³. Op 26 februari 1947 werd echter beslist om het interneringscentrum op 1 juni 1947 af te schaffen⁴⁴. Vanaf 5 mei 1947 werden de resterende incivieken naar het penitentiair landbouwcentrum te Ruiselede overgebracht⁴⁵. Eind mei 1947 was de instelling volledig ontruimd.

De hierna volgende inventaris heeft alleen betrekking op de archiefbescheiden die werden overgedragen door het penitentiair landbouwcentrum te Ruiselede. De onderzoeker die een volledig beeld wil krijgen van de beschikbare bronnen kan ook terecht in de archiefbescheiden betreffende de Kortrijkse interneringscentra die bewaard worden in het Rijksarchief te Kortrijk⁴⁶. Het fonds *Modern Stadsarchief Kortrijk* bevat onder inventarisnummer 4713 hoofdzakelijk bescheiden betreffende de aanbouw van het interneringscentrum "De Wikings" en de opeisingen van materiaal die hiermee gepaard gingen.

Tijdens het institutioneel onderzoek aangaande de Kortrijkse interneringscentra kwam aan het licht dat een gedeelte van het archief van het interneringscentrum "De Wikings" wordt bewaard door de gevangenis te Ieper⁴⁷. Het betreft ondermeer rollen van de verschillende afdelingen van het interneringscentrum en dagboeken van ingeschreven en afgescheven gedetineerden⁴⁸. Het archief van de Ieperse gevangenis was op het moment dat deze inventaris werd afgerond nog niet aan het Rijksarchief te Beveren overgedragen.

D. Het interneringscentrum te Moorsele

Bij het afsluiten van deze inventaris was over de geschiedenis van het interneringscentrum te Moorsele weinig of niets geweten. Waarschijnlijk werd deze penitentiaire instelling kort na de geallieerde bevrijding in september 1944 opgericht. Net zoals de gedetineerden die verbleven in interneringscentra opgericht in andere Kortrijkse randgemeenten werden de al dan niet vermeende incivieken opgesloten in het Moorseelse interneringscentrum in de maanden november en december 1944 overgebracht naar de interneringscentra te Kortrijk.

II. DE ARCHIEVEN EN DE ARCHIEFBEWERKING

A. Het rijksopvoedingsgesticht te Ruiselede

In 1992 werd door de Gemeenschapsinstelling Bijzondere Jeugdzorg "De Zande" circa 5,5 meter archiefbescheiden van haar rechtsvoorganger 'rijksopvoedingsgesticht te Ruiselede' aan het Rijksarchief te Beveren overgedragen⁴⁹. Tijdens een studie- en inspectiebezoek aan het archief van de instelling op 2 juli 1996 trof K. Velle (Rijksarchief te Beveren) nog een aantal archiefbescheiden aan die voor de instelling geen administratieve waarde meer hadden. Het betrof onder andere

⁴² In verband met het I.C. te Sint-Kruis-Brugge zie verder BAERT J. en BUYCK J., *Inventaris ... Sint-Kruis*, 1999.

⁴³ *Rec.*, 1946, p. 45.

⁴⁴ R.A.B., *A.P.L.C.*, nr. 3, omz. M.J. 26 februari 1947.

⁴⁵ R.A.B., *A.P.L.C.*, nr. 45, Rol van het strafhuis.

⁴⁶ Adres: Guido Gezellestraat, 8500 Kortrijk.

⁴⁷ BALLEGEER J., *Repressie*, p. 16.

⁴⁸ R.A.B., *Centraal Dossier*, nr. 3306, *Gevangenis Ieper. Lijst van bescheiden bestemd voor R.A. Beveren*.

⁴⁹ R.A.B., *Overdrachtdossier*, 1992/24.

opsluitingsdossiers vanaf 1914, rollen en verslagboeken van de maandelijkse vergaderingen⁵⁰. Deze archiefbescheiden werden nog niet overgedragen⁵¹.

Bij de inventarisatie werd vastgesteld dat een aantal registers zich in een zeer slechte staat bevonden. Om verdere schade aan deze registers te vermijden werd beslist dat alle archiefbescheiden waar de inventarisbeschrijving door de aanduiding "ZSS" wordt gevolgd voorlopig niet toegankelijk zijn voor de leeszaalbezoeker.

B. Het penitentiair landbouwcentrum te Ruiselede en de interneringscentra te Kortrijk en te Moorsele

Op 2 juli 1996 bracht K. Velle (Rijksarchief te Beveren) een studie- en inspectiebezoek aan het archief van het penitentiair landbouwcentrum. Hij stootte er ondermeer op personeelsdossiers, boekhoudingsregisters, registers van ingeschreven en afgeschreven gedetineerden (model nr. 47), bevolkingsregisters en een reeks opsluitingsdossiers (ongeveer 35 meter). Tijdens dit bezoek werden ook archiefbescheiden aangeduid die mochten worden vernietigd: kledijboekjes van de bewaarders, hulpregisters van de dienst boekhouding, facturen van de kantine, fixatieboeken en een register betreffende de werkverdeling op de hoeve. Naast archiefbescheiden van het penitentiair landbouwcentrum werden er ook stukken aangetroffen gevormd door het interneringscentrum "De Wikings" te Kortrijk⁵².

De directie was in 1999 bereid een gedeelte van haar archiefbescheiden, die geen administratieve waarde meer hebben, over te dragen aan het Rijksarchief te Beveren⁵³. Op 22 juli 1999 vond de overdracht plaats⁵⁴. Tijdens een eerste ordenings- en beschrijvingsronde bleken er ook archiefstukken van verschillende andere archiefvormers overgedragen te zijn. Het betrof bescheiden van het interneringscentrum 'De Wikings' te Kortrijk, het interneringscentrum 'Het Fort' te Kortrijk, het interneringscentrum gevestigd in het klooster van de Karmelietessen te Kortrijk en het interneringscentrum te Moorsele. Naar alle waarschijnlijk werden de archieven van deze instellingen aan het penitentiair landbouwcentrum te Ruiselede overgedragen toen bij de sluiting van het interneringscentrum 'De Wikings' de overblijvende gedetineerden naar de instelling te Ruiselede werden overgeplaatst.

Bij de inventarisatie van het archief van het penitentiair landbouwcentrum werd vastgesteld dat een aantal registers zich in een zeer slechte staat bevonden. Om verdere schade aan deze registers te vermijden werd beslist dat alle archiefbescheiden waar de inventarisbeschrijving door de aanduiding "ZSS" wordt gevolgd voorlopig niet toegankelijk zijn voor de bezoeker.

⁵⁰ R.A.B., *Centraal Dossier*, nr. 3318, Minuut van uitgaande brief van K. Velle (R.A.B.) aan de directie van het G.B.J. "De Zande", 25 juli 1996.

⁵¹ R.A.B., *Centraal Dossier*, nr. 3318, o.a. Brief van M. Nuytens (R.A.Br.) aan de directie van de G.B.J. "De Zande" te Ruiselede, 2 februari 1999.

⁵² R.A.B., *Centraal Dossier*, nr. 3318, Minuut van uitgaande brief van K. Velle (R.A.B.) aan de directie van het P.L.C. te Ruiselede, 25 juli 1996.

⁵³ R.A.B., *Centraal Dossier*, nr. 3318, Minuut van uitgaande brief van K. Velle (R.A.B.) aan de directie van het P.L.C. te Ruiselede, 24 augustus 1998 en minuut van uitgaande brief van M. Nuytens (R.A.Br.) aan de directie van het P.L.C. te Ruiselede, 3 februari 1999.

⁵⁴ R.A.B., *Overdrachtdossier*, nr. 99/37.

III. GEBRUIKSAANWIJZING

A. Zoekwijzer

1. Het rijksopvoedingsgesticht te Ruiselede

Voor zij die geïnteresseerd zijn in de instellingsgeschiedenis van het rijksopvoedingsgesticht kunnen terecht in de fragmentarische reeks jaarverslagen en de archiefbescheiden betreffende de organisatie en werking van de instelling en zijn afdelingen. Wie meer interesse betoont in het sociaal profiel van de personeelsleden kan ondermeer terecht in de reeks personeelsdossiers. Wie uit literatuur of andere bronnen weet dat een bepaalde persoon in deze instelling heeft verbleven kan terecht in de fragmentarische reeks rollen. Op een aantal van deze inschrijvingsregisters is tevens een nadere toegang in de vorm van een alfabetische index beschikbaar. De opsluitingsdossiers van de gedetineerden ontbreken echter in dit archiefbestand. Voor een onderzoek naar het financiële beleid van de instelling komen ondermeer de volgende fragmentarische reeksen archiefbescheiden in aanmerking: staten van ontvangsten en uitgaven, factuurboeken van verkoop en afstand, factuurboeken van aankopen en uitgaven. Tenslotte richten wij de aandacht op de fragmentarisch bewaard gebleven reeks tijdschriften *Meer is in U! Rijksopvoedingsgesticht - Ruiselede*.

2. Het penitentiair landbouwcentrum te Ruiselede

Het archief van het penitentiair landbouwcentrum is niet omvangrijk. De belangrijkste overgedragen archiefbescheiden zijn de reeksen dagboeken van in- en uitgeschreven gedetineerden, bevolkingsregisters en de rollen van de verschillende afdelingen van de penitentiaire instelling. Wie zich een beeld wil vormen van de werking en van de concrete organisatie van de instelling en zijn aanpalende hoeve vindt informatie in de verschillende boekhoudkundige registers.

3. De interneringscentra te Kortrijk en te Moorsele

In de hierna volgende inventaris zijn slechts enkele archiefbescheiden gevormd door de Kortrijkse interneringscentra opgenomen. Van het interneringscentrum "Het Fort", waar vrouwelijke incivieken werden opgesloten, is slechts een register van de dienstbevelen bewaard. Van het interneringscentrum "De Wikings" zijn de volgende archiefbescheiden in deze inventaris opgenomen: de registers van de dienstbevelen, de processen-verbaal i.v.m. de voorwaardelijke invrijheidsstelling, de factuurboeken en een kasboek. Van het interneringscentrum in de gebouwen van het Klooster van de Karmelietessen te Kortrijk en van het interneringscentrum te Moorsele zijn slechts ministeriële omzendbrieven bewaard gebleven.

B. Openbaarheid

Stukken uit dit archief die ouder zijn dan 100 jaar zijn openbaar en kunnen bijgevolg vrij worden ingezien in de leeszaal. Voor bescheiden jonger dan 100 jaar is de volgende regeling van kracht. In afwachting van een definitieve regeling betreffende de raadpleegbaarheid van bescheiden van de penitentiaire instellingen is voor de raadpleging ervan een voorafgaandelijke schriftelijke toelating nodig van de directeur-generaal van het Bestuur Strafinrichtingen (Eversstraat 2-8, 1000 Brussel). In het verzoekschrift, gericht aan de directeur-generaal, zet de onderzoeker op een omstandige manier uiteen welke bescheiden jonger dan 100 jaar hij wenst te raadplegen en om welke redenen hij die wenst in te zien.

IV. TOT SLOT

Tenslotte past het een woord van dank te richten tot de personen die hebben geholpen bij de samenstelling van voorliggende inventaris. Karel Velle (Rijksarchief te Beveren) bedanken we voor alle nuttige aan- en opmerkingen en het kritisch nalezen van deze inventaris. John Baert hielp bij de eerste inspectie- en beschrijvingsronde. Sven Elslander hielp bij de etikettering terwijl Jürgen Cazaux en Sven Heusequin de verpakking van de archiefbescheiden voor hun rekening namen. Vervolgens bedanken we Sabine Van Den Brempt, Roger De Jaeger (beiden Ministerie van Justitie - Bibliotheek Centraal Bestuur) en afdelingshoofd H. Van Isterdael (Rijksarchief te Kortrijk) voor hun bereidwillige medewerking tijdens onze zoektocht naar achtergrondinformatie over de instellingen. Onze dank gaat ook uit naar de gemeentesecretarissen van de gemeenten uit het arrondissement Kortrijk die hun medewerking verleenden aan onze enquête betreffende de interneringscentra in de Kortrijkse randgemeenten. Tenslotte bedanken we de leeszaalverantwoordelijken van het Rijksarchief te Kortrijk voor de vriendelijke ontvangst en medewerking tijdens ons bezoek aan dit archief.

INVENTARISSEN

**INVENTARIS VAN HET ARCHIEF
VAN HET
RIJKSOPVOEDINGSGESTICHT
TE RUISELEDE
(1849-1970)**

ROG RUISELEDE 1992

A. ARCHIEF VAN DE DIRECTIE

1. Algemeen

a. Briefwisseling

- 1-2. Agenda van inkomende brieven. 1916-1930, 1 deel en 1 katern.
 - 1. 1916 okt. 21-1925 juli 30
De aanwijzer voor de periode 31 juli 1925-2 maart 1926 ontbreekt.
 - 2. 1926 maart 3-1930 aug. 26
- 3-4. Agenda van uitgaande brieven. 1917-1925, 2 dln.
 - 3. 1917 okt. 15-1920 dec. 13
De aanwijzer voor de periode 14 december 1920-24 febr. 1924 ontbreekt.
 - 4. 1924 febr. 25-1925 mei 1
- 5-. Agenda van inkomende brieven bestemd voor de delinquenten. 1960-1962, 2 dln.
 - 5. 1960 sept. 30-1962 april 13
 - . 1962 april 14-1962 sept. 20
Zie nr. 6.
- 6. Agenda van uitgaande brieven van de delinquenten. 1960-1962, 2 dln.
 - . 1960 sept. 21-1962 april 12
Zie nr. 5.
 - 6. 1962 april 14-1962 sept. 21
- 7. Agenda van uitgaande brieven van de delinquenten van groep II sectie 1. 1960 maart 12-1963 jan. 6, 1 katern.
- . Agenda van inkomende brieven bestemd voor de delinquenten van groep II sectie 1. 1960 nov. 18-1963 jan. 7, 1 katern.
Zie nr. 7.
- 8. Agenda van ingekomen stukken bij de dienstoversten. 1924 aug. 23-1928 dec. 24, 1 deel.
Er werden vooral Ministeriële Besluiten, facturen en geneeskundige getuigschriften ingeschreven.
- 9-11. Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende de delinquenten van verschillende afdelingen. 1921-1922, 3 omslagen.
 - 9. paviljoen III (1922)
 - 10. paviljoen IV (1921-1922)
 - 11. succersale (1921-1922)
- b. Omzendbrieven, dienstorders en onderrichtingen

Zie verder ook nr. 105.
- 12. Omzendbrieven en onderrichtingen voor het personeel van groep II sectie 3. 1956-1963, 1 omslag.

13. Stukken betreffende de uitvoering van de wet van 3 maart 1866 betreffende de beteugeling van de bedelarij en landloperij⁵⁵. 1866-1892, 1 omslag.
14. Documentatie. Negentiende eeuw, 1 deel.
Het betreft een zakenindex op de relevante wetgeving.
Deze omslag bevat een zakenindex.
- c. Periodieke verslaggeving
15. Stukken betreffende de opmaak en het verzenden van dag- en maandverslagen. 1914-1945, 1 omslag.
- 16-35. Jaarverslagen met bijhorende stukken. 1912-1939, 20 omslagen.
In de periode 1915-1921 werden geen jaarverslagen opgemaakt⁵⁶.
 16. 1912
 17. 1913
 18. 1914-1915
 19. 1922-1923
 20. 1924
 21. 1925
 22. 1926
 23. 1927
 24. 1928
 25. 1929
 26. 1930
 27. 1931
 28. 1932
 29. 1933
 30. 1934
 31. 1935
 32. 1936
 33. 1937
 34. 1938
 35. 1939
36. Ingekomen jaarverslag van de rijksweldadigheidskolonies te Hoogstraten-Merkplas⁵⁷. 1888, 1 omslag.
37. Verslagen betreffende de weekenddiensten van het personeel. 1949-1960, 1 omslag.
Deze omslag bevat drie katernen.
38. Dagverslagen van de rijksweldadigheidsscholen te Ruiselede en te Wingene. 1917 mei 15-20, 1 omslag.

⁵⁵ In verband met de wet van 6 maart 1866 zie ook BUYCK J. en VELLE K., *Inventaris*, 1998, p. 21.

⁵⁶ R.A.B., *A.R.O.G.*, nr. 19, Minuut van uitgaande brief van de bestuurder van het R.O.G. te Ruiselede aan de voorzitter van de administratieve commissie te Gent, 6 juni 1923.

⁵⁷ In verband met de R.W.K. zie ook BUYCK J. en VELLE K., *Inventaris*, 1998.

24 - Inventaris

- 39-42. Dagboek opgemaakt door de opvoeders van verschillende groepen. 1958-1964, 4 dln.
Deze dagboeken bevatten informatie over alle aspecten van het dagelijkse leven.
39. groep II sectie 1 (1958 jan. 1-1960 sept. 14)
40. groep II sectie 1 (1960 sept. 16-1962 jan. 12)
Het dagboek van de periode 13 januari-16 september 1962 ontbreekt.
41. groep II sectie 1 (1962 sept. 17-1964 jan. 6)
42. sectie III (1961 dec. 15-1962 aug. 28)
43. Dagboek van de nachtwakers. 1955 nov. 4-1959 maart 4, 1 deel.
In dit dagboek noteerden de nachtwakers alle ongewone voorvallen (b.v. rumoer, ontvluchtingen enz.).
- d. Stukken betreffende de organisatie
- Zie verder ook nrs. 129, 196, 197, 212 en 213.*
44. Dossier betreffende de organisatie en de werking van de instelling. 1894-1963, 1 pak.
45. Dossier betreffende de organisatie en de werking van de *succersale* (bijhuis) te Beernem. 1919-1936, 1 omslag.
46. Dossier betreffende de organisatie en de werking van het *succersale* (bijhuis) te Wingene. 1912-1925, 1 omslag.
Deze omslag bevat twee kalken met een zij-aanzicht en een grondplan van de afdeling te Wingene.
47. Dossier betreffende het voorstel om te Ruiselede een interneringscentrum voor vreemdelingen te vestigen⁵⁸. 1939, 1 omslag.
48. Dossier betreffende de oprichting en de werking van de mutualiteit *Willen is Kunnen - Vouloir, c'est Pouvoir*. 1902-1939, 1 pak.
Deze mutualiteit werd op 1 augustus 1902 te Ruiselede opgericht en werd bij K.B. van 10 oktober 1902 erkend.
49. Register voor de inschrijving van de leden van de mutualiteit *Willen is Kunnen - Vouloir c'est Pouvoir*. 1912-1919, 1 deel.
50. Dossier betreffende het overbrengen van delinquenten van het Centraal Observatiegesticht te Mol en het Rijksopvoedingsgesticht te Saint-Hubert naar het Rijksopvoedingsgesticht te Ruiselde. 1943-1954, 1 pak.
- 51-54. Dossier betreffende het overbrengen van delinquenten van de instellingen te Beernem, Ruiselede en Wingene naar andere instellingen. 1911-1935, 4 omslagen.
51. Centraal Waarnemingsgesticht te Mol (1911-1935)
52. Privé-instellingen (1906-1910)
Het betrof abnormale kinderen.
53. Rijksweldadigheidskolonie te Merksplas⁵⁹ (1918-1922)

⁵⁸ In verband met het I.C. voor vreemdelingen te Ruiselede zie ook BUYCK J. en VELLE K., *Inventaris*, nr. 2430.

⁵⁹ In verband met het overbrengen van leerlingen van de instelling te Ruiselede naar de R.W.K. te Merksplas zie ook BUYCK J. en VELLE K., *Inventaris*, nr. 2344.

54. Rijksopvoedingsgesticht te Saint-Servais⁶⁰ (1926-1929)
- 55-58. Register voor de inschrijving van de bezoekers aan de instelling. 1851-1970, 4 dln.
 55. 1851 juni 30-1854 juli 4
 Het eerste deel wordt geopend met een redevoering van de heer Suringar uit Amsterdam getiteld: "Quatre jours de Fete à Ruysselede. 30 Juin en (sic) 1, 2, 3 Juillet 1851 Un mot au digne Directeur Poll". Deze delen bevatten de volgende informatie: de datum van het bezoek, naam, voornaam en beroep van de bezoeker en eventuele opmerkingen ingeschreven door de bezoeker.
56. 1854 aug. 3-1870 april 16
 57. 1870 mei 1-1888 sept. 29 (ZSS)
 De delen voor de inschrijving van de bezoekers in de periode 30 september 1888-21 januari 1952 ontbreken.
58. 1952 jan. 22-1970 jan. 21
- . Register voor de inschrijving van bezoekers aan delinquenten. 1960 maart 20-1962 dec. 16, 1 katern.
 Zie nr. 7. Deze katern bevat de volgende informatie: datum, aanduiding van wie er een bezoek brengt en de naam van de leerling die het bezoek ontvangt.
59. Lijst met handtekeningen van de leden van het congres die op 22 september 1913 de instelling bezochten. 22 sept. 1913, 1 stuk.
 De congresleden die de instelling bezochten namen vermoedelijk deel aan het 'Congrès Nationales des Patronages'.
60. Dossier betreffende het bezoek van de bisschop van het bisdom Brugge. 1908-1912, 1 omslag.
61. Stukken betreffende de viering van religieuze feesten. 1909-1961, 1 omslag.
62. Programmaboekje ter gelegenheid van de feestelijkheden "100 jaar Rijksopvoedingsgesticht te Ruiselede". 1949, 1 deel.
63. Stukken betreffende de deelname van de instelling aan tentoonstellingen. 1909-1937, 1 omslag.
 Deze omslag bevat o.a. 11 foto's (1 foto met afmeting van 13x18cm en 10 foto's van 12x9 cm) en 10 pancartes met informatie betreffende het onderwijs in de instelling.

2. Personeel

Zie ook nrs. 12, 48, 49, 81 en 217.

a. Algemeen

- 64-68. Personeelsdossiers. z.d. (1849-eerste helft 20ste eeuw), 5 pakken.
 Deze dossiers werden alfabetisch geordend.
64. A-C
 65. D
 66. E-L
 67. M-T

⁶⁰ Saint-Servais is gelegen in de provincie Namen (arrondissement Namen). HASQUIN H., *Gemeenten van België. Geschiedkundig en administratief-geografisch woordenboek. 4. Wallonië. Lig-Z.*, Brussel, Gemeentekrediet van België, 1981, p. 2744.

26 - Inventaris

68. V-W
69. Dossier betreffende de tijdelijke vrouwelijke personeelsleden. 1921-1924, 1 omslag.
70. Dossier betreffende de sollicitaties voor de functie van geneesheer. 1849-1850, 1 omslag.
71. Dossier betreffende het te Ruiselede gedetacheerd personeel van het Centraal Observatiegesticht te Mol. 1943-1950, 1 pak.
72. Stukken betreffende de personeelsleden die werden gemobiliseerd. 1919-1944, 1 omslag.
Deze omslag bevat ook informatie betreffende de burgerlijke gevangenen die op 11 mei 1940 uit de interneringscentra te Merksplas⁶¹ werden overgebracht. Deze gevangenen werden op 16 mei naar Frankrijk overgebracht.
73. Documentatie van Gaston Stevens (technicus-kleermaker). 1947-1963, 1 omslag.
Deze omslag bevat jaarverslagen van de kleermakerij, dienstnota's, omzendbrieven, onderrichtingen, lijsten van klasartikelen en stukken i.v.m. wedstrijden voor de delinquenten.
- b. Vergoedingen en voordelen in natura
74. Staat betreffende de duurtetoeslagen van het personeel (*Weldadigheidsschool van den staat te Ruiselede. Tijdelijk verblijvende in Merksplas-Kolonie*⁶²). 1919 jan.-maart, 1 katern.
75. Staat betreffende de standplaatsvergoeding (*indemnité de résidence*). 1920, 1 katern.
76. Dossier betreffende de betaling van de huishuur en nutsvoorzieningen van de personeelswoningen. 1920-1928, 1 omslag.
Zie verder ook nr. 81.
77. Register voor de inschrijving van de bij de *Samenwerkende Vennootschap "Eendracht" - Société Coopérative "Union"* te Brugge door de personeelsleden aangekochte waren. 1920 mei 18-1923 maart 6, 1 katern.
78. Dossier betreffende de aankoop van waren door de personeelsleden bij de *Samenwerkende Vennootschap "Eendracht" - Société Coopérative "Union"* te Brugge. 1920-1923, 1 omslag.

3. Gebouwen

79. Dossier betreffende de aanbouw, inrichting en werking van het gasthuis ("hotellerie") en de brouwerij. 1856-1935, 1 pak.
Bevat een blauwdruk met daarop de voorgevel, een doorsnede van de brouwerij en een grondplan van het gasthof en de brouwerij.

⁶¹ In verband met de interneringscentra te Merksplas zie verder BUYCK J. en VELLE K., *Inventaris*, 1998 en RZOSKA B. en VELLE K., *Inventarissen ... IC MERKS* 1996, 1997.

⁶² In verband met de R.W.K. te Merksplas zie verder BUYCK J. en VELLE K., *Inventaris*, 1998.

- 80. Dossier betreffende de plaatsing van een orgel in de kapel. 1883-1886, 1 omslag.
- 81. Dossier betreffende de aanbouw van personeelswoningen. 1880-1891, 1 omslag.
Zie ook nr. 76.
- 82. Dossier betreffende de aanbouw van waterputten. 1901-1903, 1 omslag.
- 83. Affiche betreffende de openbare verkoop van de gebouwen van het opvoedingsgesticht met aanpalende gronden. 1929, 1 stuk.
Deze affiche draagt het volgende opschrift: "Openbare Verkoop van een prachtig en belangrijk gebouw met verdiep, koer, tuin en land met nog een schoon woonhuis met verdiep alles in eenen blok en samen groot 5 hectaren 15 aren 35 ca. te Ruysselede zijnde het voormalig opvoedingsgesticht zeer geschikt voor sanatorium, fabriek, klooster of dergelijke inrichtingen ... Instel: Woensdag 27 maart 1929 Toewijzing 10 april 1929".

4. Financieel beheer

- 84-85. Dossier betreffende de goedkeuring van de rekeningen door het Rekenhof. 1903-1918, 2 pakken.
Deze dossiers bevatten vooral staten met modelnr. 22 - art. 82 R.B. 1891.
- 84. 1903-1913
- 85. 1914-1918
- 86. Stukken betreffende het financieel beheer. 1916-1923, 1 omslag.
- 87. Stukken betreffende de verkoop van landbouwproducten. 1919-1922, 1 omslag.
- 88. Staten betreffende de verkoop van geslacht vee. 1917, 1 omslag.

5. Materieel beheer

Zie ook nr. 133.

- 89-99. Dossier betreffende het beheer van het magazijn. 1907-1958, 10 pakken en 1 omslag.
- 89. 1907-1909
De dossiers voor de jaren 1910-1925 ontbreken.
- 90. 1926-1932
De dossiers voor de jaren 1927-1931 ontbreken.
- 91. 1933
- 92. 1934
- 93. 1935
- 94. 1936
- 95. 1937-1938
- 96. 1939-1940
- 97. 1941-1943
- 98. 1944-1947
- 99. 1948-1958
De dossiers voor de jaren 1950-1951 en 1953-1957 ontbreken.

28 - Inventaris

- 100-101. Stukken betreffende het beheer van de roerende goederen. 1919-1959, 2 omslagen.
100. 1919-1920
De stukken voor de jaren 1921 tot 1958 ontbreken.
101. 1959
102. Stukken betreffende de aanbestedingen van roerende goederen en van diensten. 1870-1966, 1 pak.
Bevat informatie over de aanbestedingen voor levensmiddelen, kledij, het onderhoud van gebouwen en het leveren van diensten.
103. Stukken betreffende de oorlogsschade geleden tijdens de Tweede Wereldoorlog. 1945, 1 omslag.
104. Dossier betreffende de levering van verfstoffen. 1925-1926, 1 omslag.
105. Onderrichtingen betreffende het beheer van het meubilair. 1887, 1 deel.
De onderrichtingen werden opgemaakt in uitvoering van het K.B. van 26 maart 1858 betreffende het meubilair van de weldadigheidsinstellingen. Deze onderrichtingen werden vanaf 1 januari 1888 toegepast.
106. Stukken betreffende de uitrusting van delinquenten. 1875-1936, 1 pak.
107. Staten betreffende de door de mannelijke delinquenten gebruikte kledij en beddegoed. 1899 jan.-1917 dec., 1 deel.
- 108-109. Register voor de inschrijving van de in bewaring gegeven kledij en voorwerpen. [Tweede helft 19de eeuw], 2 dln.
Van iedere ingeschreven leerling werd een staat gemaakt van de kledij en de voorwerpen die ze bij zich hadden bij de inschrijving. De numerieke volgorde van de inschrijving in de registers is soms verstoord. Oorzaak hiervan is het feit dat delinquenten die reeds in de instelling hadden verbleven en na hun ontslag opnieuw werden ingeschreven steeds hetzelfde inschrijvingsnummer kregen.
108. nrs. 3213-4679
109. nrs. 4682-5426
110. Register voor de in- en uitschrijving van de in bewaring gegeven voorwerpen en geld van de inkomende en uitgeschreven delinquenten. 1959 juni 17-1963 dec. 3, 1 katern.
- 111-112. Agenda voor de inschrijving van de opbrengst van melk en boter in de afdeling te Wingene. 1924-1926, 2 delen.
Deze agenda's bevatten ook informatie over de hoeveelheid keukenafval en over de levering van levensmiddelen. Daarnaast werden er ook vragen van de bestuurder gericht aan "moeder-overste" ingeschreven.
111. 1924 jan. 1-dec. 31
112. 1925 feb. 1-1926 jan. 2

6. Toezicht op de delinquenten

Zie verder ook nrs. 208 en 209.

- 113-115. Register voor de optekening van informatie over de delinquenten van groep II sectie 1. 1957-[1962], 3 dln.
Deze delen bevatten de volgende informatie: genealogische gegevens, vorige verblijfplaatsen, aanduiding van de toegestane verloven, rolnummer, nummer van het parketdossier en informatie betreffende het spaargeld en afgegeven voorwerpen. Achteraan deze delen is er ook informatie opgenomen betreffende de toegestane verloven, de spaarpenningen en de door de delinquenten verloren voorwerpen. Nrs. 177 en 178 worden afgesloten met een overzichtslijst betreffende de datum van de opmaak van de halfjaarlijkse verslagen.
113. 1957 sept.-1959 sept.
114. 1959 sept. 20-1961 sept. 20
115. 1961 sept. 20-[1962]
- 116-128. Rol van de afzonderingscel. 1906-1969, 13 dln.
Deze delen bevatten de volgende informatie: naam en voornaam, datum waarop de leerling werd opgesloten in en vrijgelaten uit de afzonderingscel en de reden van de opsluiting in de afzonderingscel.
- Eerste reeks*
116. 1906 jan. 1-1921 juni 30
- Tweede reeks*
117. 1947 jan. 1-1957 juni 1
118. 1958 jan. 1-dec. 31
119. 1959 jan. 1-dec. 31
Het deel voor de periode 1 januari 1960-31 december 1961 ontbreekt.
120. 1962 jan. 1-dec. 31
121. 1963 jan. 1-dec. 31
122. 1964 jan. 1-dec. 31
123. 1965 jan. 1-dec. 31
124. 1966 jan. 1-dec. 31
125. 1967 jan. 1-dec. 31
126. 1968 jan. 1-dec. 31
127. 1969 jan. 1-dec. 31
- Derde reeks*
128. 1959 dec. 29-1963 sept. 1
129. Notulen van de vergaderingen van de onderzoekscommissie die werd opgericht naar aanleiding van dienstnota nr. 238 van 25 oktober 1912. 1914-1916, 1 omslag.
Deze commissie kwam samen naar aanleiding van inbreuken op orde en tucht (bv. ontvluchting, opstand en diefstal).
130. Maandelijkse staten betreffende het gedrag van de mannelijke delinquenten. 1918 jan-1919 dec., 1 deel.
- 131-132. Wekelijks staten van het gedrag van de delinquenten van verschillende groepen. 1957-1964, 2 pakken.
131. groep II sectie 1 (1957-1962)
132. sectie 3 (1962-1964)

7. Penitenciaire arbeid

Zie ook nr. 191 en DE WITTE A. en MUYLLE H., Inventaris van het archief van de gevangenis van Gent, nr. VI.158.

- 133. Stukken betreffende het beheer van het materiaal van de verschillende werkhuizen. 1920-1927, 1 omslag.
- 134. Register voor de inschrijving van het verbruik van grondstoffen in de schoenmakerij. 1916 dec. 31-1917 dec. 28, 1 deel.
- 135. Stukken betreffende de vervaardiging van goederen voor derden. 1926-1929, 1 omslag.
- 136. Tarieflijsten van de uit te voeren gevangenisarbeid. 1909, 1 omslag.

B. ARCHIEF VAN DE STRAFINRICHTING

1. Algemeen

- 137. Staat van de bevolking in de weldadigheidsscholen te Beernem en te Ruiselede-Wingene in 1891. 1892, 1 omslag.

2. Stukken betreffende de in- en uitschrijving van delinquenten

a. Mannelijke delinquenten

- 138. Indicateur. 1849 maart 12-1872 maart 18, 1 deel. (nrs. 1-4000) (ZSS)
Dit deel bevat de volgende informatie: rolnummer, naam en voornaam, leeftijd, geboorteplaats en -datum, datum van inschrijving en ontslag, reden van de uitschrijving en eventuele opmerkingen.

- 139-141. Rol. 1849-1914, 3 dln.

Eerste reeks

- 139. 1849 maart 12-1863 nov. 2 (nrs. 1-2388)
Voor de alfabetische index zie verder nr. 142.

Tweede reeks

- 140. 1896 april 20-1907 aug. 31 (nrs. 3001-4750)
- 141. 1907 sept. 4-1914 sept. 22 (nrs. 4751-5728)
- 142. Alfabetische index op de rol. z.d., 1 deel.
Zie nr. 139.
- 143. Dagboek van inkomende en uitgaande delinquenten. 1907 jan. 4-1908 dec. 30, 1 deel.

- 144-147. Registers voor de inschrijving van de inkomende en uitgaande delinquenten. 1940-1944, 4 katernen.
144. 1940 dec. 3-1941 dec. 31
145. 1942 jan. 3-1942 juli 17
146. 1942 juli 18-okt. 22
Het deel voor de periode 1942 okt. 19-1943 nov. 9 ontbreekt.
147. 1943 nov. 10-1944 nov. 29

148-149. Registers voor de inschrijving van de inkomende en uitgaande delinquenten van groep II sectie 1. 1957-1963, 2 dln.

Deze delen bevatten de volgende informatie: datum van inkomst, totaal aantal aanwezige delinquenten op 00.01 uur, naam van de ingeschreven leerling(en), vorige verblijfplaats, naam van de ontslagen leerling(en), informatie over de bestemming van de ontslagen leerling(en), aantal aanwezige delinquenten op 24.00 uur, aantal werkelijk aanwezige delinquenten op de sectie, naam van de leerling(en) die in afzondering waren geplaatst, namen van de delinquenten die zich in de ziekenzaal bevonden, namen van de delinquenten die zich in het hospitaal bevonden, aantal aanwezige delinquenten bij het middagmaal en het avondmaal en eventuele opmerkingen.

148. 1957 jan. 1-1960 jan. 5
149. 1960 jan. 1-1963 feb. 25

150. Register voor de inschrijving en uitschrijving van de delinquenten overgebracht uit het verbeteringsgesticht te Mol. 1939 sept. 7-1940 dec. 2, 1 deel.

151. Lijst van inkomende delinquenten. 1945 april 27-1947 april 23, 1 katern.

Deze lijst bevat de volgende informatie: naam en voornaam, geboorteplaats en -datum, adres, bevoegde kinderrechtter of procureur, datum van inschrijving, dossiernummer, voorstel aangaande de toekomst van de leerling en datum van vertrek.

b. Vrouwelijke delinquenten

152. Rol. 1889 mei 14-1921 nov. 11, 1 deel. (nrs. 2305-4123) (ZSS)

-153. Alfabetische index op de rol. [1849-Eerste helft 20ste eeuw], 2 dln.

-. 1849-[Tweede helft 19de eeuw]

Zie nr. 142.

153. [Tweede helft 19de eeuw-Eerste helft 20ste eeuw]

-. Dagboek van inkomende en uitgaande delinquenten. 1907 jan. 14-1908 dec. 13, 1 deel.

Zie nr. 143.

3. Stukken betreffende de vrijlating van de delinquenten

154. Register betreffende de vrijlating van de vrouwelijke delinquenten ("Fixatieboek"). 1899-1939, 1 deel.

Dit deel bevat de volgende informatie: rolnummer, naam en voornaam, geboortedatum, strafdur, datum van strafeinde, eventuele opmerkingen. Voor de datering van dit register gelden de jaren waarin de vrijlating van de delinquenten was voorzien.

155. Register betreffende de vrijlating van de mannelijke delinquenten. 1946-1961, 1 katern.

Dit deel geeft de volgende informatie: naam en voornaam, geboortedatum, inschrijvingsdatum, vermoedelijk jaar van ontslag en de effectieve vrijlatingsdatum.

156. Aantekening betreffende de vrijlating van een aantal delinquenten die in december 1915 en januari 1916 de weldadigheidsschool te Beernem verlieten. 1916, 1 stuk.

4. Stukken betreffende overleden delinquenten

157. Register van overleden mannelijke delinquenten. 1851-1934, 1 deel. (ZSS)

Dit deel bevat de volgende informatie: volgnummer, rolnummer, nummer van de doodskest, naam en voornaam, leeftijd, beroep, geboorte- en woonplaats, naam en voornaam van de moeder, voornaam van de vader, instantie die de plaatsing in de instelling vorderde of de rechtbank die de strafduur uitsprak, datum en uur van het overlijden, aanduiding van de oorzaak, handtekening van de dokter of de chirurg en eventuele opmerkingen.

158. Register van overleden vrouwelijke delinquenten. 1854-1917, 1 deel.

Dit deel bevat de volgende informatie: volgnummer, rolnummer, nummer van de doodskest, naam en voornaam, leeftijd, beroep, geboorte- en woonplaats, naam en voornaam van de moeder, voornaam van de vader, instantie die de plaatsing in de instelling vorderde of de rechtbank die de strafduur uitsprak, datum en uur van het overlijden, aanduiding van de oorzaak, handtekening van de dokter of de chirurg en eventuele opmerkingen.

5. Opsluitingsdossiers

159. Opsluitingsdossier. 1946, 1 omslag.

C. ARCHIEF VAN DE DIENST BOEKHOUDING

1. Kasbeheer

160. Kasboek. (model nr. 182 -art. 95 R.B. 1907). 1909 jan. 5-1923 okt. 31, 1 deel.

161. Kasboek van "*Ons Huis*". 1931 dec. 4-1934 aug. 21, 1 deel.

Bij het afsluiten van deze inventaris was er ons geen verdere informatie bekend omtrent "*Ons Huis*".

2. Beheer van de inkomsten en uitgaven

a. Algemeen

162. Dagboek van ontvangsten (model nr. 162 - art. 41 R.B. 1907). 1911 nov. 1-1918 dec. 31, 1 deel.

- 163-166. Staten van ontvangsten en uitgaven (met bijhorende stukken). 1904-1923, 4 pakken.

163. 1904-1916

164. 1917-1919

165. 1920-1921

166. 1922-1923

- 167-168. Factuurboek van verkoop en afstand. 1911 okt.-1918, 2 dln.
 167. 1911 okt.-1915 dec.
 168. 1915 jan.-1918 dec.

- 169-174. Factuurboek van aankopen en uitgaven (model nr. 169 - art. 59 R.B. 1907). 1902-1918, 6 dln.
 169. 1902 mei-1905 mei
Dit factuurboek heeft geen modelnummer. De factuurboeken voor de periode juni 1905-dec. 1911 ontbreken.
 170. 1912 jan.-1912 sept.
 171. 1912 sept.-dec.
 172. 1913 jan.-1914 dec. (ZSS)
 173. 1915 jan.-1916 dec.
 174. 1917 jan-1918 dec.

175. Register voor de inschrijving van de uitstaande schulden (model nr. 205 - art. 174 R.B. 1907). 1907-1921, 1 deel.

176. Register van de rechten en vastgestelde produkten (model nr. 161 - art. 39 R.B. 1907). 1914 jan. 1-1921 dec. 31, 1 deel.

177. Register betreffende de betaling van facturen voor diverse goederen en diensten opgenomen onder artikel 43 van de begroting. 1914 jan. 1-1933 dec. 31, 1 deel.

178. Register betreffende de betaling van facturen voor diverse goederen en diensten opgenomen onder artikel 44 van de begroting. 1914 jan. 1-1933 dec. 31, 1 deel.

179. Facturen bij de rekening van het jaar 1927. 1927-1928, 1 pak.

b. Beheer van de onderhouds- en verblijfskosten van de delinquenten

180. Register voor de inschrijving van de onderhoudskosten van de vrouwelijke delinquenten. 1900, 1 deel.
Dit deel bevat de volgende informatie: aanduiding van de provinciale overheid of de overheidsinstelling die de onderhoudskosten betaalde, rolnummer, naam en voornaam, geboortedatum, datum van inschrijving, onderstandwoonst, datum en reden van uitschrijving, trimesterieel overzicht van het aantal dagen in de instelling verbleven en de daaraan verbonden kosten.

- 181-182. Trimestriële staten van de onderhouds- en verblijfskosten van de delinquenten. 1904-1922, 2 dln.
Deze staten geven maandelijks een overzicht van het aantal opgenomen delinquenten (jongens en meisjes) en het aantal verblijfsdagen en de daaraan verbonden kosten.
 181. 1904 jan.-1915 dec.
 182. 1916 jan.-1922 juni

183. Staat betreffende de onderhoudskosten van de vrouwelijke delinquenten van de school te Namen. 1914-1916, 1 stuk.
Deze staat bevat de volgende informatie: naam en voornaam, datum van inschrijving, datum en reden van uitschrijving, eventuele opmerkingen, per trimester het aantal verblijfsdagen en de daaraan verbonden kosten.

184. Trimestriële staten betreffende de kosten van de in ziekenhuizen opgenomen delinquenten. 1915 jan. 1-1926 sept. 30, 1 deel.
Deze staten geven de volgende informatie: aanduiding van het ziekenhuis, de naam en voornaam van de opgenomen leerling, het aantal ligdagen en de kostprijs.
- c. Beheer van het loon en de vergoedingen van het personeel
185. Stukken betreffende de berekening van het loon van de personeelsleden. 1954-1964, 1 pak.
- 186-188. Loonstaten van het personeel van de verschillende afdelingen. 1884-1917, 3 pakken.
186. 1884-1910
De loonstaten voor de jaren 1885-1891, 1893-1899, 1903 en 1907 ontbreken.
187. 1911-1914
188. 1915-1917
189. Register voor de inschrijving van het loon van het personeel. 1911-1919, 1 deel.
190. Register betreffende de uitbetaling van lonen en vergoedingen van het personeel opgenomen onder artikel 40 van de begroting. 1912 jan. 1-1933 dec. 31, 1 deel.
- d. Beheer van het loon en de uitgaven van de delinquenten
191. Wekelijkse staten betreffende de vergoedingen (*werkpremies*) uitbetaald aan de delinquenten. 1954 jan.-dec., 1 omslag.
192. Wekelijkse katinerekeningen van de delinquenten. 1960 nov. 11-1962 sept. 16, 1 pak.

D. ARCHIEF VAN DE MEDISCHE DIENST

Zie ook nr. 184.

193. Register voor de inschrijving van de in de ziekenboek behandelde delinquenten van groep I sectie 2. 1945 jan. 12-dec. 5, 1 deel.
Dit deel bevat de volgende informatie: datum, naam en voornaam, summier aanduiding van de aandoening en behandeling van de dokter.
194. Dossier betreffende het toezicht op het gewicht van de delinquenten. 1917-1920, 1 omslag.
195. Dossier betreffende de levering van levensmiddelen door het *Provinciaal Hulp- en Voedingscomiteit Oost-Vlaanderen - Gewestelijk Comiteit Beernem*. 1916-1917, 1 omslag.

E. ARCHIEF VAN DE EDUCATIEVE DIENST

1. Gevangenischool

196. Stukken betreffende de organisatie van het landbouwonderwijs. 1873-1920, 1 omslag.
197. Stukken betreffende organisatie en de werking van de gevangenischool. 1861-1901, 1 omslag.
198. Jaarlijkse staten betreffende de uitslag van schoolwedstrijden. 1956 jan. 6-1960 feb. 13, 1 deel.
199. Examenresultaten van het schooljaar 1960-1961. 1961, 1 omslag.
200. Uurrooster van de lessen. z.d., 1 stuk.
201. Cursussen voor het vak *kleermakerij*. z.d., 1 omslag.
Deze omslag bevat vijf cursussen.
202. Lesnotities van verschillende delinquenten. Twintigste eeuw, 1 omslag.
Deze omslag bevat drie katernen.
- 203-207. Wekelijkse proclamatielijsten van de delinquenten van verschillende secties. 1945-1959, 2 omslagen en 3 pakken.
203. groep I sectie 1 (1951 dec. 30-1959 juli)
De proclamatielijsten voor de periode maart 1953-maart 1956 en mei 1956-juni 1959 ontbreken.
204. groep I sectie 2 (1946 maart 31-1952 dec. 28)
De proclamatielijsten voor de periode 1 januari 1949-31 december 1950 ontbreken.
205. groep I sectie 3 (1945 mei 5-1950 dec. 31)
De proclamatielijsten voor de periode 12 mei 1945-30 maart 1946 ontbreken.
206. groep II sectie 2 (1950, jan. 22-1951 april 1)
207. groep II sectie 3 (1952 jan. 7-1958 dec. 28)
De proclamatielijsten voor de periode 1 januari 1953-30 mei 1958 ontbreken.
- 208-209. Wekelijkse lijsten van de morele beoordeling ('zedelijke klassering') van de delinquenten van verschillende groepen. 1943-1946, 2 omslagen.
208. groep I sectie 2 (1944 aug. 5-1946 maart 23)
209. groep I sectie 3 (1943 juli 3-1946 april 28)
210. Formulieren betreffende de beroepskeuzemogelijkheden van de delinquenten ('Beroepskeuzelijst'). [1922]-1934, 1 omslag.
Sommige van deze verslagen dragen het volgende opschrift: "Uittreksel van het waarnemingsverslag ten gebruike van het Beroepskeuzecomitee en van den vakmeester (Ministerieel aanschrijven van 22-11-22 2° Bureel 2 Sectie n° 591 Litt A". Deze formulieren werden aangevuld met genealogische, medische en psychologische gegevens.

2. Bibliotheek

211. Stukken betreffende de werking van de bibliotheek. 1929-1961, 1 omslag.
Deze omslag bevat o.a. een catalogus en aanwinstenlijsten.

3. Recreatie

- 212-213. Register voor de inschrijving van de activiteiten van de delinquenten van verschillende secties. 1962, 2 dln.
Dit deel geeft informatie over de georganiseerde activiteiten en wie er verantwoordelijk was.
212. sectie III (1962 nov. 25-1963 dec. 6)
213. "B.S." (1962 nov. 10-1963 aug. 2)
De afkorting "B.S." staat waarschijnlijk voor Bijzondere Sectie.
214. Lidkaarten van spelers van *Eendracht Sint-Pietersveld* te Ruiselede die zich aansloten bij de *Koninklijke Belgische Voetbalbond*. 1950-1955, 1 pak.
215. Lidkaarten van spelers van *Eendracht Sint-Pietersveld* te Ruiselede die zich aansloten van het *Katholiek Vlaams Sportverbond van Oost-Vlaanderen*. 1949-1950, 1 pak.
216. Kalender van de voetbalwedstrijden van het *Katholiek Vlaams Sportverbond van Oost-Vlaanderen*. 1949-1950, 1 katern.

F. VERZAMELING-DRUKWERKEN

217. *Reglement ten gebruike van de opvoeders*. z.d., 1 katern.
- 218-227. Tijdschrift *Meer is in U ! Rijksopvoedingsgesticht - Ruiselede*, 1955-1964, 10 omslagen.
218. 1955 (9de jaargang, nr. 3)
219. 1956 (10de jaargang, nrs. 1, 2, 3 en 4)
220. 1957 (11de jaargang, nrs. 1, 2, 3 en 4)
221. 1958 (12de jaargang, nrs. *Pasen, 21 juli en Kerst*)
222. 1959 (13de jaargang, nrs. *Mei, Juli en Kerst*)
223. 1960 (14de jaargang, nrs. *Pasen, Juli, Kamp 1960 en Kerst*)
224. 1961 (15de jaargang, nrs. *Pasen, Juli, Verlof 1961 en Kerst*)
225. 1962 (16de jaargang, nrs. *Pasen, Juli en Kamp 1962*)
226. 1963 (17de jaargang, nrs. *Mei, Juli en Kerst*)
227. 1964 (18de jaargang, nr. *Kerst*)
- 228-229. Postkaarten betreffende het Rijksopvoedingsgesticht. z.d., 2 omslagen.
Voor de beschrijving werden de titels van de postkaarten overgenomen.

EERSTE REEKS

228. *Het baden (3x), Electriciteitswerkhuis, Familiezaal, De Klas, Plaatsing in vrijheid onder toezicht, Speelplaats in het midden van het gesticht*
Deze omslag bevat in totaal 8 postkaarten.

TWEEDE REEKS

229. *Athletiekclub, Bloementuin, Familiekamer, Houtbewerking, De Kerk, De Keuken, Een Klas, Kleermakerij, Les in technisch tekenen, Metaalbewerking, Ontvangstzaal, Optocht naar de sportpleinen (Vooraanzicht), Optocht naar de sportpleinen (Achteraanzicht), De Scoutsafdeling, Siertuin, Een Speelplaats, Turnzaal, Voorzicht, Voetbalclub Eendracht Sint-Pietersveld, Zwemplaats*
Deze omslag bevat in totaal 20 postkaarten.

INVENTARIS VAN HET ARCHIEF

VAN HET PENITENTIAIR

LANDBOUWCENTRUM

TE RUISELEDE

(1926-1986)

PLC RUISELEDE 1999

A. ARCHIEF VAN DE DIRECTIE

1. Algemeen beheer

Zie verder ook nr. 20 en BUYCK J. en VELLE K., Inventaris, nrs. 2367 en 2433.

a. Inkomende en uitgaande brieven

1. Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende diverse aangelegenheden. 1944-1948, 1 pak.

Dit pak bevat brieven betreffende de verkoop van landbouwprodukten aan verschillende penitentiaire instellingen en de aankoop van zaaigoed en landbouwmachines bij verschillende particulieren. Zie verder ook nr. 2.

2. Ingekomen en minuten van uitgaande brieven met het ministerie van Justitie betreffende diverse aangelegenheden. 1944-1948, 1 pak.

Dit pak bevat brieven betreffende personeelsaangelegenheden en de verkoop van landbouwprodukten. Zie ook nr. 1.

b. Omzendbrieven, onderrichtingen en dienstorders

3. Register voor de inschrijving van de dienstbevelen van het interneringscentrum 'Wikings' te Kortrijk. 1944 dec. 18-1947 maart 1, 1 deel.

Zie verder ook nrs. 5.

4. Register voor de inschrijving van de dienstbevelen van het interneringscentrum 'Fort' te Kortrijk. [1945 juni]-1945 nov. 20, 1 deel.

Er werd gebruik gemaakt van een registermodel 97-art 408 A.R. (Dagboek van de geneesheer).

- 5-12. Register voor de inschrijving van de dienstbevelen (model 140 - art. 94 A.R.) 1944-1965, 8 dln.

5. 1944 dec. 22-1947 juli

Dit register bevat dienstbevelen van het interneringscentrum 'De Wikings' te Kortrijk en vanaf mei 1947 van het penitentiair landbouwcentrum te Ruiselede.

6. 1947 juli 30-1949 april 15

7. 1949 april 27-1950 dec. 28

8. 1951 jan. 8-1953 dec. 14

9. 1953 dec. 9-1958 jan. 8

10. 1958 jan. 9-1963 maart 29

11. 1963 maart 27-1965 juni 11

12. 1947 juni 7-1954 maart 3

- 13-17. Ministeriële omzendbrieven en onderrichtingen. 1944-1957, 5 pakken.

13. 1944-1946

De omzendbrieven opgemaakt in 1944 zijn gericht aan de directeur van het interneringscentrum te Moorsele en aan de directeur van het interneringscentrum in de gebouwen van het Klooster van de Karmelietessen te Kortrijk. Vanaf 1945 zijn de omzendbrieven gericht aan de directeur van het interneringscentrum 'De Wikings' te Kortrijk.

14. 1947-1948

De omzendbrieven opgemaakt tot eind mei 1947 zijn gericht aan de bestuurder van het interneringscentrum 'De Wikings' te Kortrijk. Nadien zijn ze gericht aan de bestuurder van het penitentiair landbouwcentrum te Ruiselede.

15. 1949-1951

- 16. 1952-1954
- 17. 1955-1957

c. Verslaggeving

- 18. Verslag betreffende de boekhoudkundige toestand tijdens het boekjaar 1925-1926. 1926, 1 omslag.

- 19. Studiedossier van directeur Dasseville betreffende een vergelijkend onderzoek tussen de arbeid nodig bij de traditionele veevoederwijze en het voederen door middel van silo's. 1929-1930, 1 omslag.

Directeur Dasseville bracht verslag uit van deze studie op het *Congrès International de Génie Rural* te Luik. Dit congres was een onderdeel van de feestviering ter gelegenheid van de 100ste verjaardag van de Belgische onafhankelijkheid.

2. Personeel

Zie ook nr. 2.

a. Algemeen

- 20. Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende verschillende personeelsaangelegenheden. 1933-1955, 1 pak.

b. Lonen

Zie verder ook BUYCK J. en VELLE K., Inventaris, nr. 3082.

- 21. Loonstaten met bijhorende stukken. 1944-1956, 1 pak.

c. Sociale Zekerheid

- 22. Dossier betreffende de verzekering van het personeel. 1953-1958, 1 omslag.

- 23. Dossier betreffende de vaststelling van de bijdragen van de personeelsleden voor de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid. 1945-1951, 1 omslag.

3. Gebouwen

- 24. Dossier betreffende de aanpassingswerken aan de hoeve. 1926, 1 omslag.

4. Materieel beheer

- 25. Dossier betreffende de verpachting van weiden en akkerland gelegen op het domein van het rijksopvoedingsgesticht te Beernem. 1926, 1 omslag.

Deze omslag bevat onder andere een affiche ter aankondiging van de verpachting.

5. Toezicht op de gedetineerden

- 26-28. Notulen van de personeelsconferentie (omz. M.J. van 5 mei 1891; model nr. 68 - art. 288 A.R.). 1946-1970, 3 dln.
26. 1946 febr. 24-1947 mei 28
Dit register werd tot mei 1947 gebruikt door de administratie van het interneringscentrum 'De Wikings' te Kortrijk. Nadien werd het verder gebruikt door de administratie van het penitentiair landbouwcentrum te Ruiselede.
27. 1947 juni 27-1960 april 25
28. 1960 mei 27-1970 okt. 9
- 29-31. Processen-verbaal i.v.m. de voorwaardelijke invrijheidstelling (model 79). 1946-1964, 3 dln.
29. 1946 juni 8-1947 juli 3
Dit register werd tot eind mei 1947 gebruikt door de administratie van het interneringscentrum 'De Wikings' te Kortrijk. Nadien werd het verder gebruikt door de administratie van het penitentiair landbouwcentrum te Ruiselede.
30. 1947 juli 12-1950 mei 19
31. 1950 mei 19-1964 juli 9

B. ARCHIEF VAN DE STRAFINRICHTING

1. Algemeen

- 32-41. Dagboek van in- en uitgeschreven gedetineerden (model nr. 47). 1943-1973, 10 dln.
32. 1943 nov. 30-1944 sept. 10
33. 1947 mei 5-1949 okt. 11
34. 1949 okt. 12-1952 febr. 6
35. 1952 febr. 7-1954 maart 4 (ZSS)
36. 1954 april 17-1956 juli 27
37. 1956 juli 28-1958 okt. 19
38. 1958 okt. 20-1960 dec. 14 (ZSS)
39. 1960 dec. 15-1964 april 29
40. 1964 mei 5-1968 dec. 1
41. 1968 dec. 11-1973 mei 31
- 42-43. Bevolkingsregister (modelnr. 53). 1944-1947, 2 dln.
42. 1944 jan.-sept.
43. 1947 mei-1950 mei (ZSS)

2. Arresthuis

44. Rol (model 36-37-38). 1952 febr. 5-1969 sept. 9, 1 deel. (nrs. 1-22)

3. Strafhuis

- 45-46. Rol (modelnr. 39). 1943-1961, 2 dln.
45. 1943 dec. 1-1953 juli 14 (nrs. 1-985)
46. 1953 juli 14-1961 dec. 24 (nrs. 986-1990)

4. Bedelaarsgesticht en toevluchtshuis

- 47-48. Rol. 1941-1972, 2 dln.
- 47. 1941 jan. 24-1971 nov. 23 (nrs. 1-603)
- 48. 1971 dec. 9-1972 maart 13 (nrs. 604-645)

C. ARCHIEF VAN DE DIENST BOEKHOUDING

Zie ook nr. 18.

1. Rekenplichtige van het penitentiair landbouwcentrum

- 49. Factuurboek (model nr. 160 Regie - art. 29 R.B.). 1946 jan.-1950 dec., 1 deel.
Dit factuurboek werd tot mei 1947 gebruikt door de administratie van het interneringscentrum 'De Wikings' te Kortrijk. Na de afschaffing van deze instelling werd het factuurboek gebruikt door de administratie van het penitentiair landbouwcentrum te Ruiselede (vanaf folio 21).
- 50. Kasboek (model nr. 182 - art. 95 R.B.). 1946 jan. 1-1950 dec. 31
Dit kasboek werd tot mei 1947 gebruikt door de administratie interneringscentrum 'De Wikings' te Kortrijk. Op 31 maart 1948 werd de kas definitief afgesloten. Op 12 mei 1947 werd het register reeds in gebruik genomen door de administratie van het penitentiair landbouwcentrum te Ruiselede (vanaf folio 22).
- 51-54. Factuurboek van aankopen en uitgaven (algemeen) (*Facturier des achats et dépenses*: model nr. 21 - R.B. 1865, model nr. 15 - art. 61, model nr. 169 - art. 59 R.B. 1906). 1946-1955, 4 dln.
- 51. 1946 jan.-1948 dec.
Dit factuurboek werd tot mei 1947 gebruikt door de administratie van het interneringscentrum 'De Wikings' te Kortrijk. Daarna werd het gebruikt door de administratie van het penitentiair landbouwcentrum te Ruiselede (vanaf folio 100).
- 52. 1949 jan.-1951 dec.
- 53. 1952 jan.-dec.
- 54. 1953 jan.-1955 dec.
- 55. Register voor de inschrijving van de bonnen voor uitgevoerde werken (model nr. 241 - art. 244 R.B., *Inschrijvingsboek der bons voor de uitvoeringswerken*). 1948 april 2-1959 dec. 31, 1 deel.
- 56-58. Dagboek van ontvangsten en uitgaven voor order (uitgangskassen) (*Journal des recettes et dépenses pour ordre*: model nr. 17 - R.B. 1865; model nr. 10 - art. 55 R.B. 1891; model nr. 163 - art. 49 R.B. 1906). 1947-1986, 3 dln.
- 56. 1947 mei 12-1953 jan. 21
Op folio 122 staat het volgende opschrift: "Geschrapt en overgedragen in het register 163 (nieuw model)". Dit deel ontbreekt echter.
- 57. 1973 jan. 3-1979 dec. 31 (ZSS)
- 58. 1980 jan. 1-1986 dec. 31 (ZSS)

2. Rekenplichtige van het landbouwbedrijf (hoeve)

Zie verder ook BUYCK J. en VELLE K., Inventaris, nrs. 3176 en 3177.

59. Balans. 1945, 1 omslag.
- 60-61. Dagboek van de inkomsten en uitgaven. 1943-1970, 1 katern en 1 deel.
60. 1943 mei 1-1944 april 30
61. 1951 mei 1-1970 april 30
62. Factuurboek van de verkopen. 1950 mei 3-1966 dec. 30, 1 deel.
63. Statistiek betreffende het aantal werkdagen van de dagloners (maandelijks). 1931 sept. 1-1954 april 30, 1 deel.
De linkerbladzijde van folio 1 ontbreekt. Bevat de volgende informatie: naam van de dagloner, per dag het aantal arbeidsuren, het aantal totaal aantal arbeidsuren per maand.

D. ARCHIEF VAN DE EDUCATIEVE EN SOCIALE DIENST

64. Catalogus van de werken van de bibliotheek. 1945-1962, 1 deel.
Op folio 2 is een inhoudstafel opgenomen.

E. ARCHIEF VAN DE MEDISCHE DIENST

Zie verder ook BUYCK J. en VELLE K., Inventaris, nrs. 4127 en 4128.

